

Γκίντερ Κουνερτ

'Η Κηδεία θά Γίνει σέ Στενό Οίκογενειακό Κύκλο

Μετάφραση. Πέννυ Δεληγιάννη-Κέρμαχ

'Αλύγιστα ρυθιδωμένες ὄψεις: ἀποτέλεσμα ἀφύσικης προσπάθειας νά δείξουν κάτι πού λείπει: συμπόνοια. Σέ καθένα ἀπ' αὐτά τά γεμάτα προσποίηση πρόσωπα ἀνήκει ἀπαραίτητα μιά προτεινόμενη δεξιά, ἔτοιμη γιά τό συμπονετικό σφίξιμο τοῦ χεριοῦ καί μιά σβησμένη φωνή πού μουρμουρίζει συλληπητήρια γιά τήν ἀπροσδόκητη ἀποβίωση τῆς συζύγου, τῆς συμβίας, τῆς ὁμοζύγου, τῆς "Ἐλζε Σένγκαρ, τό γένος Πιλόφσκι, τῆς ὁποίας ὁ χῆρος συντομεύει τήν προσποιητή, ἴσως ἀκόμα καί τή γνήσια λύπη του τραβώντας τό ὑγρό ἀπό τήν ἀμηχανία χέρι του μέ τήν ὑπόδειξη πῶς ἡ κηδεία θά γίνει σέ στενό οἰκογενειακό κύκλο. Παράκληση: νά μή σταλοῦν λουλούδια. 'Ο βαρυνεθῶν —Κόνρατ Σένγκαρ. 'Η σημερινή πορεία πρὸς τό γραφεῖο ἀποδεικνύεται σάν ἓνας δρόμος μετά συναδελφικῶν ἐμποδίων, ἔτοιμων νά συλληπηθοῦν. 'Από τό θυρωρεῖο ὡς τό τρίτο πάτωμα, ὅπου πίσω ἀπό τήν ταμπελίτσα «Διευθυντῆς τμήματος Κ. Σένγκαρ —στατιστική ἀτυχημάτων» περιμένει τό τελευταῖο ἐμπόδιο: μέ τή μορφή μιᾶς δύσπιστης γραμματέως. 'Επιβάλλεται νά μήν ξεφύγει ἀπό τό ρόλο του μπροστά στά ἔτοιμα νά ὑγρανθοῦν, ἀλλά ἐξεταστικά μάτια, νά τήν κοιτάξουν μέ βλέμμα σκυλιοῦ τοῦ "Αἰγίου Βερνάρδου, ν' ἀφήσει νά τοῦ συνθλίψει τό χέρι καί νά γνέψει, νά γνέψει, νά γνέψει. Μακάρι νά ὑπῆρχε ἓνας ὀδηγός συμπεριφορᾶς γιά χήρους! 'Εκτός αὐτοῦ ἐκείνη ἄλλα ξέρει, ἄλλα τά ὑποθέτει καί σίγουρα τά συνδυάζει ὄλα. Δέν ὑπάρχει μυστικό γιά μιά γραμματέα. "Ο,τι ξέρει, τό κρύβει στό ἀνύπαρκτο στήθος της γιά νά τό χρησιμοποιήσει στήν κατάλληλη εὐκαιρία σάν κατηγορία. 'Ο Θεός θά δώσει νά μήν ὑπάρξει τέτοια κατάλληλη εὐκαιρία οὔτε αὔριο οὔτε σ' ἓνα μῆνα: ὁ Θεός θά δώσει: ποτέ!

Ναί, λυπηρό, ναί, τόσο νέα, ἓνα ἀδιανόητο τέλος, ὄχι, στεφάνια: θά γίνει σέ στενό κύκλο. 'Η ἀλληλογραφία; Θά διεκπεραιωθεῖ ἀργότερα. 'Η κατάσκοπος ἀποσύρεται χαμηλώνοντας τό γκριζόμαλλο κεφάλι ὄλο κατανόηση. 'Ο Κ. Σένγκαρ ἐπιθεωρεῖ τήν πόρτα πού εἶναι τραβηγμένη ἀπαλά στήν κλειδαριά: ὑπάρχει ἀφορμή γιά τήν ὑποψία του; Διάλεξε καθένα ἀπό τά λόγια του ἀρκετά προσεκτικά; Μήπως κάποιος ἀπερίσκεπτος λόγος του τόν πρόδωσε;

Προσοχή στίς κουβέντες γιά νά μήν ξεγλιστρήσει ἀναπάντεχα ἀπό ἀπροσεξία ἓνα ἴχνος δύσπεπτης ἀλήθειας πίσω ἀπ' τό κιγκλίδωμα τῶν δοντιῶν. Μόνος πίσω ἀπό τό υπερφορτωμένο γραφεῖο ἐπιθεωρεῖ ὁ ἄντρας τό νεκρό καί ζωντανό ἀπόθεμα μιᾶς ὑπαρξῆς πού ὡς τ' αρα περνοῦσε ἀπαρατήρητη: ἀκριβῶς μπροστά του κάθεται ἐκεῖνος, ὁ προδότης. Φυσικά: τό τηλέφωνο. "Οχι ἡ ἴδια ἡ συσκευή, γεμάτη μέ ἄψυχο, θορυβοποιοῦ ὕλικό, ἀλλά ἡ τηλεφωνήτρια εἶναι ἔνοχη, αὐτή ἡ ἀράχνη πάνω στό συρματένιο δίχτυ πού ἠδονίζεται νά κρυφακοῦει. Κι ὄλη ἡ ἐπαγρύπνηση ἦταν μάταιη. Παρόλο πού ὁ Σένγκαρ, ἀπόφευγε προσεκτικά ν' ἀφήσει νά γίνουν φανερά καί τά παραμικρά ἴχνη τῆς μυστικῆς ἐξωσυζυγικῆς τους σχέσης.

'Αλλά: ἡ Δουλοτίνεα ἐδρεῖ σάν εἰσηγήτρια στό ἴδιο κτίριο. Βέβαια: ποτέ μαζί της στό ἴδιο τραπέζι τό μεσημέρι στήν καντίνα, ποτέ μαζί μπροστά ἀπό τό θυρωρό, οὔτε τό βράδυ οὔτε τό πρωί. Καί: ποτέ μαζί σέ γιορτές τῆς ὑπηρεσίας. 'Αλλά: τηλεφωνική ἐπικοινωνία. 'Απερίσκεπτα, ἀκόμα κι ὅταν καλοῦσε ὅταν καλοῦσε ὁ ἓνας τόν ἄλλο συνομωτικά μόνο μέ τόν ἀριθμό τῆς συσκευῆς. 'Εδῶ 83. "Οχι σήμερα τό βράδυ. Σήμερα τό βράδυ μετά τίς ἑφτά. Σήμερα τό βράδυ στίς ὀχτά. 'Εδῶ 11. 'Εδῶ 83. Θά εἰδωθοῦμε τό βράδυ. Καί φτωχέ Κόνρατ, χαριτωμένη 'Ανίτα, μετά ἀπό μιά τυχαία πρώτη συνάντηση, μετά ἀπό εἰσαγωγή, προανάκρουσμα, πρόλογο τοῦ δράματος πρὶν ἀπό σελῆνες, σελῆνες τοῦ μέλιτος, σ' ἓνα κατάστημα ἐσώρρουχων, παρακαλῶ

στηθόδεσμο μέγεθος επτά, δέ συναντήθηκαν ποτέ δημόσια εκτός ύπηρεσίας. 'Ο διευθυντής τμήματος Σένγκαρ, έχοντας υπό μάλης ένα πακέτο μ' ένα νυχτικό για τήν ακόμα ζωντανή σύζυγό του, άνοιγει ευγενικά τήν πόρτα του καταστήματος στήν 'Ανίτα: όρϊστε παρακαλῶ. 'Η 'Ανίτα γνώριζε τό Σένγκαρ, ὅπως καί κείνος τή γνώριζε: έξ ψψεως. Τώρα άντάλλασσαν τά πρώτα λόγια. Είσηγήτρια στή διοίκηση των πλωτών δρόμων, αυτό είναι έδῶ καί δυό μήνες, δυό σκάλες κάτω από τά φθαρμένα πόδια του γραφείου του Σένγκαρ.

'Ακόμα μιά φορά προσφέρεται μιά πόρτα για άνοιγμα: ή πόρτα του αυτοκινήτου του Σένγκαρ. Θα σάς συνοδέψω για λίγο. Ξερόβηχας. 'Ο δρόμος μου είναι. Γελάκια. Ναι, αν είναι έτσι. Καθισμένος δίπλα της, βάζοντας μπροστά, αλλάζοντας ταχύτητα, ξεκινώντας, βγάξει ό όδηγός άνούσιες φράσεις από τό στενό του λαρύγγι. Ναι, ό κερώνος. Ναι, στατιστική άτυχημάτων, ό κόσμος, όλοι άπρόσεχτοι, φριχτές άναφορές, καί μετά οί φωτογραφίες, ευτυχώς μόνο άσπρόμαυρες, άκρωτηριασμοί, ὅπως στόν πόλεμο, άνείπωτο.

Τό κιβώτιο ταχυτήτων μουγκρίζει όταν αλλάζει ταχύτητα. Τό πόδι πατάει πολύ άπότομα τό φρένο. "Ενας πεζός, άπειλώντας μέ σηκωμένη τή γροθιά, μόλις ξεφεύγει από μιά διάβαση, γιατί οί κόρες του κυρίου τής στατιστικής άτυχημάτων πλανώνται πάντα πρὸς τή δεξιά γωνία του ματιού. 'Η άπαραίτητη κυκλοφοριακή προσοχή ύποκύπτει μπροστά στήν έλκυστική δύναμη μιάς διπλής κλυδωνιζόμενης σημαδούρας, μ' αυτή θά μπορούσε νά φράξει κάθε πλωτό δρόμο. Τώρα δεξιά, τώρα άριστερά, παρακαλῶ σταματεϊστε, έφτασα. Μήπως θά μπορούσε ν' ανταποδώσει τήν επιστροφή στό σπίτι μ' ένα φλιτζάνι καφέ, μένω άκριβώς έδῶ στό πρώτο πάτωμα, όμως έδῶ ό όδηγός τρέπεται σέ φυγή, ξεφεύγει μέ 45 ίππους τόν πειρασμό, καταφεύγει στό σπίτι του, σπιτάκι του, στήν κατοικία του για τήν καθιερωμένη ύποδοχή, φιλι στό μάγουλο, μέγεθος στήθους 3. Μετά τό σιωπηλό βραδυνό: άποσύρεται στό γκαράζ προφασιζόμενος πώς κόπηκε ένα καλώδιο, για νά όσφρανθει, γερμένος στή θέση του συνοδηγού τήν ευωδιά του ξένου κορμιού καί νά ξανασκεφτεί τή διπλή πρόκληση κάτω από τό έξογκωμένο πλεχτό.

Είναι άπαραίτητη μιά μεγάλη σπατάλη ενέργειας, για νά γεννηθει μέσα του εκείνη ή ποσότητα ήθικης, μέ τήν όποία θά εξαφανιστεί ή άπαγορευμένη πληθώρα των δίδυμων, ὅπως οί τρούλοι ενός άπάτητου οικοδομήματος μέσα στόν παγερό γκρίζο κατακλυσμό. Είναι ή ήθική μου πραγματικά ή δική μου ήθική; Δέν είναι μάλλον μιά έντελῶς σκουριασμένη πανοπλία, πού κάνει άδύνατη κάθε άπαραίτητη, ζωντανή κίνηση; 'Ερωτήσεις πού πρώτη φορά θέτονται μετά τή θωριά έλκυστικών λόφων. 'Ερωτήσεις προτού νά καταλήξουν μαλλιά καί δόντια (τά δικά του) στό κουπίδια. "Όπως καί νά 'ναι: είναι ήδη 43 χρόνων. Παρόλαυτα κατέχεται από συναισθήματα πολύ μικρότερης ήλικίας, αυτό όφείλεται όπωσδήποτε στό ότι δέν καπνίζει καί στό ότι πίνει μέ μέτρο, στήν εγκράτεια πού ευνοείται από τόν έγγαμο βίο. "Ετσι άρχισε καί πρέπει νά τελειώσει, γιατί ή τηλεφωνοάραχη τό 'πε στό θυρωρό, πού άμέσως τό μετέφερε στους όδηγούς, όλοι τους κουτσομπόληδες κι επειδή ό καθένας σφυρίζει στό άφεντικό του πάντα κάθε νέο καί κάποιος έπομένως στό άφεντικό του Σένγκαρ. "Ετσι ή παρόμοια βγήκε στή φόρα.

Τό μοναδικό χαρτί στό ύγρό άνήσυχο χέρι του Σένγκαρ, πού μπορεί νά τό παίξει μπροστά στό άφεντικό είναι ένας συμβολικός άσσος σπαθί: ό θάνατος. Τώρα δέν είμαι πιά παντρεμένος. Είμαι χήρος. Πόσοι χήροι ύπάρχουν στήν περιοχή τής Εύρώπης, δηλαδή: χήροι από άτύχημα; Θα 'πρεπε αλήθεια νά 'ναι γνωστό στά πρακτικά του τμήματός του.

Ματαιοπονία άνήμπορων σκέψεων πού σταματά τό τηλέφωνο μ' ένα κουδούνισμα διαπεραστικό καί σημαντικό, σά νά 'ταν άφοϋ τό σηκώσει νά μιλήσει μιά γυναικεία φωνή. 'Ανοήσιες: όχι μιās πεθαμένης, αλλά εκείνη του νούμερου έντεκα σελφίδας καί νύμφης. 'Αλλά από τό διάτρητο δίσκο από βακελίτη μιλά τό άφεντικό, παρακαλεί νά πάει στό γραφείο του, δέν περιμένει καθόλου τό «μάλιστα» του διευθυντή του τμήματός του, τόν δέχεται παρολαυτά όρθιος, μέ τήν ύποχρεωτική

κάθετα βαθουλωμένη λύπη και στίς δυό πλευρές του στόματος απ' όπου βγαίνει άμέσως μιλιιά, μιιά έναλασσόμενη πολυλογία, άχρωμη, άτέλειωτη, χάρτινη ταινία από ένα τηλεγραφο που δεν μπορείς να σταματήσεις: Λοιπόν, κατηγορίες, λοιπόν τώρα αυτές άλήθεια περιττεύουν, μετά την κατάργηση, συγγνώμη, του λόγου για σκανδαλώδη άνήθικη συμπεριφορά, της οποίας ή επίδραση σε άλλους συνεργάτες και συνάδελφους δε θα 'ταν σίγουρα κάτι τό επιδιωκόμενο, μάλιστα, αλλά τώρα μετά απ' αυτό τό τραγικό περιστατικό που ό Σένγκαρ, νά πούμε, δεν είναι πιά καν παντρεμένος, άρα από τή μιιά μέρα στην άλλη προκύπτουν άλλες προοπτικές, όχι, καμιά δικαιολογία τώρα, αλλά ό Σένγκαρ, γέροντας στη φθαρμένη καρέκλα, δεν έχει καθόλου τήν πρόθεση, δέχεται τήν μπόρα του χαρούμενου συναισθήματος, τώρα σίγουρα, νά βγει καθαρός από τό καθαρτήριο λουτρό, δεν άντιλέγει σε καμιά περίπτωση, αλλά άφήνει τό χείμαρο των λέξεων νά τρέχει πάνω του. 'Ο Σένγκαρ θα είναι σίγουρα πολύ καταβλημένος από τό τρομερό άτύχημα, νομίζει ό άλλος --! Μιά συνθηματική λέξη τήν όποια άκολουθεί ένα διάλειμμα γεμάτο προσδοκία, στό όποιο ό χήρος λέει μέ άναίδεια: άτύχημα, μάλιστα, διαπιστωμένο κατ' άσπογον τρόπον από τήν άμέσως ειδοποιηθείσαν πυροσβεστικήν ύπηρεσίαν. 'Ενήργησα κατ' ιδίαν έντολή — μέ προσωπική εϋθύνη.

Σέ περίπτωση που θα έπιθυμούσαν λεπτομέρειες --; Λεπτομέρειες δεν είναι άπαραίτητες· παίρνει τό άφεντικό τό νήμα και τό ξετυλίγει, αλλά δίνοντάς του τώρα προσωπικό χαρακτήρα: Σένγκαρ όλη ή υπόθεση θα θαφτεί, παρντόν: θα άφανιστεί. "Ετσι μιλάει ό νόμος άνάμεσα από τά κίτρινα δόντια του. "Ετσι κοιτάζει ό ίππέας τή λίμνης Μπόντενζε πίσω του αναπνέοντας βαθιά, αν και μέ μιιά ένοχλητική σύσπαση στό δεξιό βλέφαρο και για δέξ τή γλίτωσε άκόμα μιιά φορά. Μ' ένα μπλάβο μάτι. Κανένα ποιητικό άντικείμενο βέβαια για τόν κύριο Γκούσταβ Σβάπ', αυτός άφου συνειδητοποιούσε πως ξεπέρασαν τόν κίνδυνο, σαν άχάριστος θά τόν έριχνε νεκρό από τό παλιόλογο από κρυφή ήδονή του εϋαίσθητου ποιητή για θηριωδίες. Εϋτυχώς ή πραγματικότητα είναι στην πραγματικότητα λιγότερο βλαβερή. Σίγουρα: και ό Κ. Σένγκαρ, διευθυντής τμήματος, δεν είναι άτρωτος σε καταστάσεις άδυναμίας, στό φόβο που πιέζει τό στομάχι, αλλά δεν τό 'χει σκοπό, ούτε κατά διάνοια νά πέσει νεκρός από τή θέση του, αντί γι' αυτό βγαίνει, άφου άντεξε τή συζήτηση, ζωντανός από τό κτίριο τής ύπηρεσίας, άδιάφορο αν τελείωσε ή ύπηρεσία του ή όχι. 'Ο θυρωρός: άγνοείται. 'Η άπροσδιόριστη έκφραση του πρόσωπου του: άγνοείται. "Ας σκεφτεί ό,τι θέλει. Μετά τή μεθεπόμενη γωνία ξέρει ό Σένγκαρ ένα άσυλο για τούς καημούς, γεμάτο σιωπή και λυκόφως και ξινές αναθυμιάσεις μπίρας. 'Από τό πρώτο διπλό τό τρεμάμενο χέρι χύνει λίγο πάνω στό σαγόνι. Τό δεύτερο όμως χαλαρώνει τή σύσπαση των μυών του προσώπου. Τό βλέφαρο έγκαταλείπει τήν ένοχλητική αυτοτέλειά του. Μέσα από τό φλογερο ύγρό, από τήν κάψα στό στομάχι, εισδύοντας έκρηκτικά στόν κορμό, όρθώνεται ένα συρρικνωμένο κάτι, ένα μαζεμένο πράγμα: ό έσωτερικός Κόνρατ Σένγκαρ. Αυτό φουσκώνει σ' όλο του τό μεγαλειο, ώπου τό άμυλο νά μεταβληθεί στό αίμα σε σάκχαρο και νά άρχίσει πάλι ή συστολή. Προτού νά γίνει αυτό και νά άντιστραφεί ή διαδικασία, πρόσφατα λέξη άπειλητική, άναζητάει τόν τηλεφωνικό θάλαμο στό σκοτεινό βάθος της σάλας. Φτάνοντας μετά από έλιγμούς άνάμεσα από σκουρόχρωμα τραπέζια, σκασμένα μέ λεκιασμένα τραπέζο-μάντιλα, καθένas μοναχός του, πόδια πελατών χωρίς παρέα και μπαινοντας στό θάλαμο συνδιαλέξεων άνάβει τήν ίδια στιγμή αυτόματα ένας γυμνός γλόμπος. Τό τρεμάμενο δάχτυλο γυρνάει τό μαύρο δίσκο. Σήμα κλήσης. 'Αμέσως θά παρουσιαστεί ή άράχνη των ύπεραστικών συνδιαλέξεων. 'Ακόμα κι αν υποθέσουμε πως κρυφακούει μόνο τις ύπηρεσιακές συνδιαλέξεις, ένας έξυπνος ειδικός για τά

1. Γερμανός ποιητής και συγγραφέας του ρομαντισμού. Μιά από τις γνωστές του μπαλάντες έχει τον τίτλο: «Der Reiter und der Bondensee» ('Ο ίππέας και ή λίμνη Μπόντενζε). Τό 1970 ό Peter Handke έγραψε τό θεατρικό έργο «Der Ritt über der Bondensee» ('Η έφιππη πορεία πάνω από τή λίμνη Μπόντενζε).

άτυχήματα ρυθμίζει τή φωνή του σέ μιά πιά χαμηλή τονική θέση και μιλά γκριλιάζοντας στό μικρόφωνο: παρακαλώ τή διοίκηση τών πλωτῶν δρόμων, συσκευή έντεκα! Τρίξιμο και βούισμα είναι ή άπάντηση. Μετά παρουσιάζεται εκείνη, τό έντεκα πού ή άσύλφιδη φύση του, ή γήινή του βαρύτητα και ή επίγεια στρογγυλότητά του μάγεψαν έναν ύπάλληλο. 'Ο Σένγκαρ λέει ίκετεύοντας: έδώ ογδόντα τρία! Τό τηλέφωνο σωπαίνει σασιτισμένο. Τό άδύνατο ρεύμα βούίζει σά μακρινός ποταμός άμίλιτο και δέ φέρνει καμιά άπάντηση στόν άντρα στην ταβέρνα. 'Επανειλημμένα καλεί τόν ζορκισμένο αριθμό. Τελικά ή βουβαμάρα σταματάει: ή νόμφη μιλάει σάν κάτω από τό νερό, άπόμακρα και ύπόκωφα: Ναι, άκούω. Σήμερα όπως συνήθως στίς έφτά ή ώρα, λέει τό νούμερο ογδόντα τρία διαπεραστικά και άφουγκράζεται τό τρίξιμο και τό θρόισμα τής γραμμής. Μετά από ένα αιώσιο λεπτό συγκατανεύει τό άκουστικό από συνθετική ύλη μέ επαγγελματικό τρόπο: Ναι, έντάξει, χαιρετε!

Κρεμασμένο στό νικελένιο γάντζο του λάμπει τό άκουστικό ύγραμένο μέσα στό φώς του θάλαμου. Κι ό πελάτης εμφανίζεται πάλι σάν μετά από μία άρρώστια πού πέρασε, φτάνω σιγά-σιγά άκόμα και στό μάρ, όπου, άφου ξεροκαταπιεί άρκετές φορές, παραγγέλνει τό τελευταίο σνάψ, τό παίρνει και πίνει για νά στηλωθεί ό έσωτερικός άνθρωπος, πού είναι πάλι άπελπισμένος, όμοια μ' ένα τρύπιο μπαλόκι. Π'νει και νιώθει πώς κάθε ίνα μέσα του γεμίζει μ' έναν πιά θαρραλέο Σένγκαρ. Αυτός του ταιριάζει περισσότερο και του έρχεται γάντι. Τώρα δέν του πέφτει δύσκολο νά επεξεργαστεί τήν άλληλογραφία. Νά ύποδειξει μέ τίς συνηθισμένες διατυπώσεις σέ διευθυντές έργοστασίων, διαχειριστές διευθυντές τμημάτων τό καθήκον τους, νά προλαμβάνουν τά άτυχήματα άνάλογα μέ τήν ήθική προσταγή πού κυβερνά κάθε κοινωνία. Νά επισυνάψει προειδοποιητικές στατιστικές. Νά ζητήσει δικαιολογητικά. Διατελοϋμε μεθ' ύπολήψεως. 'Η ταφή θά γίνει σέ στενό κύκλο.

Προτού νά χώσω τό κεφάλι μου στό φάκελο μέ τά έγγραφα για ύπογραφή, ή γραμματέας σκεπάσει κιόλας τή γραφομηχανή της μέ τό ζαρωμένο μουσαμαδέσιο κάλυμμα. Τέλος ύπηρεσίας! Κιόλας; Κιόλας.

Χωρίς νά τό καταλάβει κανείς τό εκκρεμές ξαναβρέθηκε μετά από ύπερβολικά χτυπήματα στη συνηθισμένη του θέση. "Όλα είναι έντάξει. 'Η ζωή συνεχίζεται. 'Ακόμα και για φρέσκους χήρους πού άκολουθοϋν τά ίχνη μνηστήρων. 'Ακόμα και για διευθυντές τμημάτων πού ή παρέκκλιση τους από τήν πεπατημένη τής άρετής βρίσκει τήν πρέπουσα διόρθωση.

Μόνο για μία γυναίκα δέ συνεχίζεται τίποτα, γιατί άνάπνευσε λίγο άρκετά πολύ μονοξείδιο του άνθρακα. 0,13 μέσα σέ μία ώρα είναι σύμφωνα μέ τίς μετρήσεις τής στατιστικής θανατηφόρα δόση. Και ή κυρία Σένγκαρ άνάπνευσε περισσότερα δέκατα και δέ χρειαζόταν νά περιμένει κανείς μία ώρα.

'Ακριβώς στίς 19.00 ή ώρα, άφου παρακαρίστηκε τό αυτοκίνητο, ό γκριζος λακαρισμένος δολοφόνος τής κυρίας Σένγκαρ, σέ μία πάροδο χωρίς νά κάνει έντύπωση, χτυπάει τό κουδούνι στό διαμέρισμα τής 'Ανίτας, τόσο ελαφρά, πού άμφιβάλλει άρχικά, άν άκουσε καν ένα χτύπημα. 'Αλλά είναι έφτά ή ώρα — πρέπει νά χτύπησε τό κουδούνι. Και μπροστά στην πόρτα στέκεται ό άνέλπιστα έλεύθερος έραστής, στό σκοτεινό κλιμακοστάσιο. Πάντα άνεβαίνει στό σκοτάδι, για χάρη της, όπως ισχυρίζεται, όμως γι' αυτή κάθε προσοχή τής είναι άδιάφορη: ως τά τριάντα της χρόνια έσερνε πίσω της πάρα πολλές κατοικίες και άντρες επισκέπτες. Μεταξύ τους δέν ύπάρχει καμιά προσποίηση, δέν είναι έτσι;

Τή μέρα μετά τήν πρώτη συνάντηση μπροστά στά ρόζ, σιέλ και μαύρα ζευγάρια σακουλιών για ζώσιμο ένα γκριζό αυτοκίνητο άκολουθοϋσε τό τράμ τής γραμμής 8 στόν κεντρικό δρόμο, σέ πλατείες και διασταυρώσεις, μπροστά από προσόψεις τούλινες κουρτίνες παραθυρόφυλλου, μαγαζιά, πόρτες, πύλες, θύρες, εισόδους, ανοίγματα. 'Ο Σένγκαρ όμως πρόσεχε μόνο τήν παχουλή μελαχρινή πού άφησε τή χειρολαβή. Προτού νά φτάσει στό πεζοδρόμιο, τό αυτοκίνητο φρενάρισε, ή πόρτα

άνοιξε, ρώτησε αν μπορεί να τη συνοδέψει πάλι σήμερα στο σπίτι της. "Ένα χαμόγελο, γαρνιρισμένο με λακκάκια, ή απάντηση. Σάν να 'παιρνε τη θέση που της άνηκε, κάθισε τότε δίπλα στον οδηγό. Τήν ακολούθησε με τήν ίδια φυσικότητα στο μικρό διαμέρισμα και στο κρεβάτι.

Σήμερα, σήμερα θ' αποφύγουμε αυτό τό σημαντικό εγκάρδιο επιπλο. "Αν από γνήσια ευσέβεια ή γιατί αυτό δέν τό κάνουν Κόνρατ, τή στιγμή που δέ βρίσκεται ακόμα κάν κάτω από τή γη, άρα άρνηση λόγω δυσάρεστης θέσης, αυτό παραμένει εκκρεμές. "Ο Κόνρατ συμφωνεί: και βέβαια δέν μπορούν τώρα. Και θά 'θελε πολύ και άμέσως. Δέν επιθυμεί τίποτα άλλο, επιθυμεί άπληστα να χαθεί ανάμεσα στην ξεγυμνωμένη Σκύλα και Χάρυβδη και να διώξει τήν καταπαγωμένη άβυσσο από τή μνήμη του, να βυθιστεί στη λησμονιά, αλλά ό θάνατος είναι ένα εμπόδιο πολύ ιδιόρρυθμο.

'Εκτός άπ' αυτό ή 'Ανίτα θέλει να πληροφορηθεί και έχει δικαίωμα να τό κάνει, πώς έγινε τό άτύχημα. "Έγινε σά να 'ταν παραγγελία:

Λοιπόν:

Λοιπόν τό γκαράζ. "Όπως λοιπόν ξέρει ή 'Ανίτα, τό γκαράζ βρίσκεται κάτω από τό σπιτάκι μας — τό σπιτάκι μου. Λοιπόν τό αυτοκίνητο πλένεται πάντα στο γκαράζ. 'Εγκατάσταση αποχέτευσης έχει κάνει ό προηγούμενος ιδιοκτήτης. Λοιπόν ή γυναίκα μου, ή μακαρίτισσα ή γυναίκα μου, αυτό γλιστράει πίο εύκολα στη γλώσσα άπ' ότι σήμερα τό πρωί, κατέβηκε κάτω για να καθαρίσει τό όχημα, όπως λένε επίσημα. Κατά τήν πορεία αυτής τής διαδικασίας έθεσε ή μακαρίτισσα σε λειτουργία τή μηχανή, ίσως για να αλλάξει θέση, ίσως για να κερδίσει επιπλέον φως με τούς προβολείς: αυτό προφυλάσσει τήν μπαταρία και ή "Έλζε ήταν οικόνομα. "Όπωςδήποτε ή πόρτα του γκαράζ ήταν κλειστή φυσικά σύμφωνα με τήν τάξη. Θά πρέπει ν' άπλώθηκε πολύ γρήγορα άερο από τήν εξάτμιση και να συγκεντρώθηκε στο έδαφος, κι όταν ή πεθαμένη έσκυψε, όταν ήταν φυσικά άκόμη ζωντανή, μετά από δυό, τρεις εισπνοές τό μονοξείδιο του άνθρακα τή νάρκωνε, έτσι ώστε έπεσε πάνω στο τοιμέντο, ενώ ή μηχανή δούλευε και δούλευε και δούλευε. "Ο σύζυγός της, ό μοιχός, διάβαζε στο μεταξύ έφημερίδα, ώσπου ξαφνικά ένιωσε πώς ήταν μόνος. Φώναξε τή γυναίκα του, χωρίς να πάρει απάντηση. Βγήκε στο διάδρομο, φώναξε, άνοιξε τήν πόρτα του ύπόγειου γκαράζ, ξαναφώναξε, άκουσε τή μηχανή, φώναξε, είδε φως, κατέβηκε δυό, τρία σκαλοπάτια, είδε πόδια, σε άνάποδη θέση, φώναξε, άκουσε τή μηχανή, όρμησε πάνω, έξω, έτρεξε γύρω από τό σπίτι, για ν' άνοίξει τήν πόρτα του γκαράζ απέξω και να σταματήσει τή μηχανή. Τό τελευταίο τό έκανε, πηδώντας μέσα στο γαλαζωπό άτμό με κρατημένη άναπνοή, γύρισε τή μίζα, έτρεξε έξω. Μετά ή πυροσβεστική και τά συνηθισμένα: τεχνητή άναπνοή, μάσκα όξυγόνου, ένωση καμφοράς. Κρατούσε ακόμα τό ξεσκονόπανο στο χέρι. Εύτυχώς τό γκαράζ είχε άδεια από τήν άστυνομία. Κι ένας άνθροπολοχαγός τής πυροσβεστικής πριν τήν αναχώρηση με τό μπλέ φως που αναβοσβήνει και τή διαπεραστική κόρνα στο τέλος για παρηγοριά: Πολλές τέτοιες περιπτώσεις, ναι, ναι, ή μηχανοποίηση και τέτοια... Πράγμα που ό χήρος ήξερε πολύ πίο καλά.

Λοιπόν— έτσι έγινε.

Τώρα τά χείλια είναι στεγνά, ακόμα ένα ποτήρι, ένα φιλί και παρόλο που δέν πιστεύουν στα φαντάσματα: δοσμένο με δισταγμό και με δισταγμό άποδεκτό.

Τό γάμο να μήν τόν καθυστερήσουν πέρα από τό πρέπον χρονικό διάστημα. Δέν είναι καλό να είναι ό άνθρωπος μόνος και τά λοιπά. Παλιά παροιμία, παρολαυτά άληθινή. Γενικά τό ένοίκιο για τό διαμέρισμα τής 'Ανίτας είναι τώρα πεταμένα λεφτά. Πάνω σ' αυτό θά μιλήσουμε αύριο. "Η μεθαύριο. Μετά τήν κηδεία που σε στενό κύκλο και λοιπά. Λοιπόν: γειά σου.

Στό σπίτι, στο άψυχο σπίτι, πίσω στο πολύ λίγο οικείο, στο περίπου τρομερό, που στέκει εκεί σκοτεινό σαν μαύρο κούτσουρο, σαν μυτερή κηλίδα, κάτω από τήν όποία κύλησε τό αυτοκίνητο με σβησμένη μηχανή, προς τό κατωφερικό κεκλιμένο

ἐπίπεδο μέσα στο στενό, γωνιώδη χώρο. Ἐδῶ ἦταν πεσμένη. Τίποτα δὲν ἤξερε, τίποτα δὲν ὑποψιάστηκε, οὔτε γιὰ τὴν Ἄνιτα, οὔτε γιὰ τὴν περίπτωση τοῦ μηχανικοῦ αὐτοκινήτων Φ. στὸ Σ., τοῦ ὁποῖου ἡ ἔκθεση (φωτογραφιῶν συμπεριλαμβανομένων) βρίσκεται καταχωρημένη στὸ γραφεῖο τοῦ διευθυντῆ τμήματος Σένγκαρ. Ὁ μηχανικός Φ, πού μόλις εἶχε εἰδικευθεῖ, ἐπιδιόρθωνε σ' ἓνα ὑπόγειο γκαράζ, 16 τετραγωνικά καὶ ἔβαλε μπρὸς τὴ μηχανή γιὰ δοκιμή. Πιθανόν ἔσκυψε γιὰ νὰ πιάσει μιὰ τανάλια πού ἔπεσε. Στὸ ἔδαφος ὑπῆρχε μιὰ πυκνότητα 2,8 κι ἀπὸ κείνη τὴν περίπτωση θανάτου ἡ λειτουργία τοῦ γκαράζ εἶχε ἀπαγορευτεῖ. Ἐνοχὴ τρίτων, ἔγραφε ἡ ἔκθεση, δὲν ἦταν δυνατό νὰ ἐξακριβωθεῖ.

Ἐνας τρίτος δὲν εἶχε ἐνδιαφέρον νὰ στείλει κάποιον σὲ μιὰ ἀναμμένη μηχανή, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία βρισκόταν ἐπιδέξια τοποθετημένο ἓνα πακετάκι τυλιγμένο μὲ μεταξωτὸ χαρτί, γιὰ νὰ ξυπνήσει τὴν περιέργειά του καὶ νὰ σκύψει στὸ θανατηφόρο ἀέριο. Τὸ πακετάκι περιείχε ἐξάλλου ἓνα γυναικεῖο πουλόβερ μέγεθος 48, πού δὲ θὰ ταίριαζε στὴν Ἐλζε καὶ πού μετὰ μιὰ μέρα κρεμασμένο στὸ σκοινὶ στὸν κήπο δὲ μύριζε πιά ἀέριο ἐξάτμισης. Ἡ Ἄνιτα δὲν παρατήρησε τίποτα, ὅταν τὸ φόρεσε, ἀπολύτως τίποτα.

Τὸ χοντρὸ κόσκινο τῆς στατιστικῆς κρατᾶει μόνο ἀριθμούς. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, σάν νὰ μὴν ἔγιναν ποτέ.

Γκίντερ Κούνερτ

Ὁ Günter Kunert γεννήθηκε τὸ 1929 στὸ Βερολίνο. Μετὰ τὸ 1945 σπουδὲς στὸ πανεπιστήμιο γιὰ ἐφαρμοσμένη τέχνη στὸ Βερολίνο—Βάισενζε. Ἀπὸ τὸ 1947 δημοσιεύσεις σατιρικῶν ποιημάτων καὶ μικρῶν διηγημάτων. Ζεῖ σάν ἐλεύθερος συγγραφέας στὸ Ἀνατολικὸ Βερολίνο. Τὸ 1962 παίρνει τὸ βραβεῖο Χάινριχ Μάν. *Ποιητικές συλλογές*: 1955 «Κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸν οὐρανό», 1961 «Ἔργα ἡμέρας», 1961 «Τὸ πολὺ ἐντιμο βιβλίον τραγουδιῶν», 1963 «Ἀνάμνηση ἀπὸ ἓναν πλανήτη», 1965 «Ὁ ἀπρόσκλητος ἐπισκέπτης», 1966 «Ἀναγγελία καιροῦ», 1970 «Σημειώσεις μὲ κιμωλία», 1970 «Προειδοποίηση μπροστὰ ἀπὸ καθρέφτες». *Διηγήματα*: 1964 «Ὁνειρα ἡμέρας», 1968 «Ἡ κηδεῖα θὰ γίνει σὲ στενὸ οἰκογενειακὸ κύκλο», 1968 «Ψάξιμο ντουλαπιῶν», 1973 «Ξένος ἀπὸ τὴν Ἀγγλία». *Μυθιστόρημα*: 1967 «Στὸ ὄνομα τῶν καπέλων».

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

πεζὸ - ποίηση - κριτικὴ

